

1. behandling af budgetforslag 2015 for Region Midtjylland

Regionsrådsmødet d. 20. august 2014

Regionsrådsformand Bent Hansen

Indledning

Der har kun været plads til en beskeden realvækst på sundhedsområdet i Økonomiaftalen for 2015, så sundhedsvæsenet er fortsat under pres. Jeg glæder mig dog over, at sundhedsområdet i 2015 fortsat er et højt prioriteret velfærdsområde.

I Økonomiaftalen for 2015 er der lagt op til en afdæmpet vækst de kommende år. Fokus skal rettes mod omprioriteringer og effektiviseringer samt implementering af de store igangsatte initiativer omkring udrednings- og behandlingsretten, kræftplanerne samt udviklingen af det sammenhængende sundhedsvæsen.

Samtidig er det glædeligt, at vi har fået et pænt løft via satspuljeaftalen for psykiatrien, som dels giver mulighed for at øge kapaciteten og kvalitetsudvikle området og dels sætter fokus på at etablere bedre fysiske rammer for psykiatrien. Det er en god mulighed for at arbejde hen imod at kunne ligestille psykiatrien med somatikken.

Den beskudne realvækst afspejler sig også i det budgetforslag for 2015, der nu fremlægges til regionsrådets 1. behandling.

Der er indregnet en realvækst for hospitalerne på ca. 0,4 % samt yderligere midler til praksisområdet og tjenestemandspensionsområdet i 2015. Der er som tidligere år aftalt et nationalt produktivitetskrav på 2 %. Dertil kommer et ekstra effektiviseringskrav i Region Midtjylland på 0,75 % til finansiering af investeringsplanen samt et yderligere produktivitetskrav på 60 mio. kr. til Aarhus Universitetshospital og hospitalsenhed Midt. Gennemførelsen af investeringsplanen presser økonomien, og det stiller store krav til hospitalernes ledelser og medarbejdere de kommende år.

Budgettet til tilskudsmedicin og sygehusmedicin er forbundet med pres og nogen usikkerhed. Derudover er der pres på en række andre områder, og der er ingen puljer til uforudsete udgifter.

Region Midtjylland er således udfordret på økonomien.

På trods af at økonomien ser meget stram ud, er det vigtigt at understrege, at det går godt i sundhedsvæsenet i Region Midtjylland. Overordnet set er der godt styr på økonomien. Vi behandler flere og flere patienter. Ventetiderne falder, og der sker markante forbedringer på bl.a. kræftområdet. Vi er den bedste region på kvalitetsområdet, og vi kan fortsat se, at det går den rigtige vej på flere af de kvalitetsmål vi arbejder med.

For socialområdet er der ikke umiddelbart de store ændringer. Der er ingen overtagelser og vi afventer at der indgås en ny styringsaftale med kommunerne, som fastsætter regionens forpligtigelser som leverandør.

For Regional Udvikling er udgiftsrammen uændret i forhold til 2014. Udfordringerne i 2015 omhandler udviklingen af den nye Vækst og Udviklingsstrategi, Letbanen i Aarhus og indførelsen af rejsekortet.

Jeg skal i det efterfølgende redegøre nærmere for budgetforslag 2015, og de udfordringer vi står overfor.

Investeringsplan 2015-2023

I de kommende 4-5 år skabes fundamentet for en moderne og fremtidssikret hospitalsdrift i Region Midtjylland igennem investeringsplanens mange byggerier. Det sætter rammerne for en effektiv sygehusdrift med større patienttilfredshed og høj international kvalitet i sundhedsvæsenet. Men det betyder også masser af byggeaktivitet og arbejdspladser til regionen. De store anlægsprojekter vi sætter gang i understøtter således samfundsøkonomien i vores region og dermed den regionale udvikling.

Der fremlægges i forbindelse med budgetlægningen for 2015 en opdateret version af Investeringsplanen, der sidst blev behandlet af regionsrådet 19. marts i år. Og vi kan fastholde de overordnede visioner for fremtidens sundhedsvæsen i regionen. Herudover er investeringsplanen tilpasset det aftalte anlægsniveau i Økonomiaftalen og Aftale om satspuljen 2015–2018 til Psykiatrien.

Det har samtidig været muligt at indarbejde Partikelterapietret i Aarhus i investeringsplanen med et bruttobudget på 800 mio. kr., hvoraf de 525 mio. kr. er ekstern finansiering fra donationer og tilskud fra staten. Det er fantastisk, at vi med denne

investering kan komme op i verdenseliten i forbindelse med behandling af kræft ikke mindst i relation til børn.

"Prisen" for at indarbejde partikelcentret er dog, at behovet for leasingfinansieringen forøges fra 588,3 mio. kr. til 822,5 mio. kr. Der er dog tale om et maksimalt leasingbeløb, idet der kan blive mulighed for løbende at indfri leasingforpligtigelserne, hvis der opstår mindreforbrug på driftsbudgettet.

Alene i 2015 skal der gennemføres anlægsprojekter for ca. 2,7 mia. kr. inkl. driftsanskaffelser i medicoteknisk udstyr og IT-udstyr. Hertil kommer, at vi sammen med et privat konsortium iværksætter projektet om det nye psykiatriske center i DNU, som afløser for det nuværende Universitetshospital i Risskov.

Det er fortsat de tre kvalitetsfondsprojekter, som med et budget på 2,2 mia. kr. i 2015, der er de helt store projekter. Men herudover er der også tale om væsentlige moderniseringer og udbygninger af regionshospitalerne i Randers, Horsens samt ombygningen i Skejby.

Gennemførelsen af investeringsplanen sætter et betydeligt pres på både anlægsbudgettet, men også hospitalernes driftsbudget, hvor de af regionsrådet besluttede effektiviseringsgevinster skal være med til at finansiere driftsanskaffelser, flytninger m.v. Der er således fortsat et yderst begrænset prioriteringsrum på anlægsområdet til nye initiativer samt til vedligeholdelse og driftsnødvendige projekter.

Økonomiaftalen betød, at rammen til Kvalitetsfondsprojekter blev lavere, end hvad regionen tidligere havde forudsat. Reduktionen skal dog ses i lyset af, at der erfaringsmæssigt sker forsinkelser på nogle af kvalitetsfondsprojekterne. Samtidig fastslås det i økonomiaftalen, at der er "lagt vægt på, at kvalitetsfondsprojekterne fortsat realiseres i overensstemmelse med indgåede kontrakter og planer". Så derfor kan vi også fastholde planerne for Kvalitetsfondsbyggerierne.

Sundhedsområdets driftsbudget

I budgetforslaget for 2015 på sundhedsområdet er der omprioriteret 105 mio. kr. fra tilskudsmedicin til sygehusmedicin. Der budgetteres også med et permanent løft til psykiatrien på 43 mio. kr. via satspuljeaftalen, og løftet giver mulighed for at øge kapaciteten og kvalitetsudvikle området.

I budget 2015 er der et råderum på 125 mio. kr. Råderummet forslås anvendt med:

- 20 mio. kr. på Praksisområdet
- 11 mio. kr. til forøgede udgifter til tjenestemandspensioner
- 20 mio. kr. til nye behandlinger,
- 53 mio. kr. dedikeres til finansiering af investeringsplanen, og
- der afsættes et – meget beskedent - beløb på 21 mio. kr. til politiske prioriteringer i 2015.

Der er tale om et meget stramt budget for 2015, hvor især budgettet til tilskudsmedicin og sygehusmedicin er forbundet med usikkerhed, og der har ikke været plads til at afsætte nogen pulje til uforudsete udgifter. De somatiske hospitaler er samtidig udfordret af produktivitetskrav og implementeringen af udrednings- og behandlingsretten og kræftpakkerne.

Budgetopfølgningen i 2014 har vist, at der er betydelige udfordringer på sygehusmedicin, nye behandlinger, præhospital, respiratorpatienter og privathospitaler. Det kan således være lidt bekymrende med især væksten for sygehusmedicin. Men det er vigtigt, at vi husker, at det handler om patienters overlevelse og forbedrede livskvalitet igennem anvendelse af den nyeste – og mange gange meget dyre medicin.

På baggrund af udfordringer fra budgetopfølgningen har administrationen nedsat taskforce-grupper, der har haft til opgave at analysere udfordringerne og finde handlemuligheder, der eventuelt kan reducere budgetudfordringerne.

På baggrund af tilbagemeldingerne fra grupperne her i starten af august, er der økonomiske udfordringer i 2015 på 80–90 mio. kr. udover det, der allerede er indarbejdet i budget 2015.

Fælles for de områder, der udviser udfordringer, er, at de indgår i et kompliceret samspil med hospitalernes budgetter. Derfor er der behov for et udvikle en ny model for

økonomistyringen i Region Midtjylland, der kan sikre de fornødne tilpasninger i økonomien og medvirke til at sikre en stabil økonomisk udvikling i sundhedsvæsenet i Region Midtjylland.

Jeg skal samtidig understrege, at vi fortsat har mulighed for at imødegå det stigende udgiftspres på en række områder. Det drejer sig blandt andet om en fortsat udvidelse og indgåelse af indkøbsaftaler, en styrkelse af kapacitetsudnyttelsen på vore hospitaler samt øget og bedre anvendelse af vore it systemer.

Produktivitetskrav

I økonomiaftalen er der fastlagt et produktivitetskrav på de somatiske hospitaler på 2 %. Regionsrådet har tidligere besluttet at sidestille psykiatrien med de somatiske hospitaler på dette område, og derfor foreslås psykiatrien pålagt et produktivitetskrav på 2 %

De somatiske hospitaler og psykiatrien pålægges herudover et ekstraordinært effektiviseringskrav til finansiering af investeringsplanen – fastlagt som produktivitetskrav på 0,75 %, som udmøntes som et besparelseskrav eller et aktivitetskrav.

Det ekstraordinære effektiviseringskrav til hospitalerne og psykiatrien aflastes med i alt 53 mio. kr. fra realvæksten. For de somatiske hospitaler bliver 0,4 % til et aktivitetskrav og 0,35 % bliver til et besparelseskrav. Psykiatrien får et aktivitetskrav på 0,5 % og et besparelseskrav på 0,25 %.

I forbindelse med budget 2015 foreslås et produktivitetskrav til administrationen på 2 %. Dette udmøntes som en besparelse på 2 % på administrationens lønbudget.

Realiseringen af de ekstraordinære effektiviseringskrav på hospitalerne og psykiatrien til finansiering af investeringsplanen, stiller også i 2015 meget store krav til vore medarbejdere og ledelser. Vores ambitiøse omstilling "fra gammelt til nyt" er en kæmpe udfordring for både ledelser og medarbejdere. Men jeg er overbevist om, at det er det rette at gøre: Vi får om ganske få år et fremtidssikret sundhedsvæsen med meget mere effektive driftsenheder, mulighed for at skabe en væsentlig større patienttilfredshed og høj international kvalitet til gavn for både patienter men også medarbejdere og ledelser.

Jeg har tidligere år takket ledelse og medarbejdere for deres store indsats. Det bliver der i hvert fald også behov for de kommende år. Det vil fortsat kræve en meget stor indsats og fleksibilitet hos vore medarbejdere og ledere. Det vil kræve en stor indsats, at sikre patienterne de bedste betingelser.

Yderligere fokus på det sammenhængende sundhedsvæsen

Vi ønsker et sundhedsvæsen, der hænger sammen. Et sundhedsvæsen hvor indsatsen tager udgangspunkt i patientens behov og ressourcer. Dette gælder ikke mindst den gruppe af borgere, der i vidt omfang har kontakt til både almen praksis, sygehusene og den kommunale sektor, og hvor samarbejdet mellem de forskellige sektorer er af afgørende betydning i forhold til at sikre gode sammenhængende patientforløb.

Vi har fortsat fokus på at udvikle det sammenhængende sundhedsvæsen i 2015. Vi har igen valgt at prioritere omkring 65 mio. kr. til det sammenhængende sundhedsvæsen, hvilket er mere end forudsat i Økonomiaftalen. Dertil kommer, at hospitalerne også prioriterer indsatsen i relation til det sammenhængende sundhedsvæsen.

Kvalitetsarbejdet fortsætter med stor styrke

Kvalitetsmålene skal være med til at sikre patienterne en høj kvalitet af de ydelser, de modtager i Region Midtjyllands sundhedsvæsen. Men samtidig vil en øget fokus på kvaliteten være med til at styrke økonomien igennem forskellige initiativer. God kvalitet vil frigøre ressourcer til gavn for patienterne.

Med budgetforslag 2015 er der igen opstillet bindende kvalitetsmål, hvor hospitalerne bliver målt på forskellige kvalitetsindikatorer i løbet af året.

Der kan konstateres en positiv tendens i mange af kvalitetsmålene. Men der er også mål, hvor der skal holdes fokus. Arbejdet med kvalitet er ikke let og vi skal hele tiden have fokus på dette vigtige område.

I budgetforslaget for 2015 er de oprindelige kvalitetsmål som udgangspunkt videreført. Det har dog vist sig, dels som følge af tekniske problemer omkring opfølgningen og dels for at rette fokus mod mere væsentlige kvalitetsmål (som eksempelvis udredningsretten), at der kan være behov for at justere lidt på kvalitetsmålene.

Det vil vi få uddybet og forelagt nærmere i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet.

Regional Udvikling

Økonomiaftalen giver det Regionale Udviklingsområde en økonomisk ramme på 620 mio. kr. Der var - heller ikke i år - mulighed for at prioritere yderligere midler til området.

De væsentligste udfordringer vedrører Letbanen i Aarhus og økonomien vedrørende Rejsekortet. Arbejdet hermed vil pågå i løbet af 2015.

I forhold til Aarhus Letbane er det væsentligt at glæde sig over, at der nu er indgået en aftale, som løser underbudgetteringen af projektet på de næsten 700 mio. kr. Det sker ved, at Staten og Aarhus Kommune hver indskyder 330 mio. kr. i Aarhus Letbane I/S, og Region Midtjylland vi skal indskyde yderligere 40 mio. kr. Det glæder mig meget, at vi nu kan komme videre med dette vigtige regionale udviklingsprojekt.

Den samlede økonomi i letbaneprojektet vil først være kendt efter udbud på driftsanslæg, der forventes gennemført i løbet af 2015.

Socialområdet

På socialområdet er der ikke i Styringsaftalen for 2015, som fastlægger økonomien på området, foreslået nogen takstreduktioner. Endvidere har ingen kommuner tilkendegivet, at de ønsker at overtage sociale tilbud i 2015. Så aktiviteten på socialområdet forventes at blive på nogenlunde samme niveau i 2015 som i 2014.

Det endelige budgetforslag på socialområdet afventer dog fortsat, at der mellem kommunerne og regionen indgås en Styringsaftale 2015, som fastsætter udbuddet af pladser og takster for 2015. Godkendelsen skal ske af kommunalbestyrelser og Regionsrådet senest 15. oktober 2014.

Det videre forløb

Det videre forløb er nu:

- at partierne senest den 28. august afleverer forslag til administrationen til nærmere vurdering – og her har vi allerede modtaget forslag fra Dansk Folkeparti, Venstre og Det Radikale Venstre,
- at jeg som regionsrådsformand senest den 3. september udsender forslag til budgetforlig, og administrationen samtidig udsender vurderinger af partiernes indkomne forslag,
- at partierne den 8. september forhandler om at indgå budgetforlig for 2015,
- at vi den 16. september i forretningsudvalget 2. behandler budget 2015, og
- vi den 24. september 2014 2. behandler - og endeligt vedtager budget 2015 - i regionsrådet.

Med ønsket om en god og konstruktiv drøftelse af budgetforslag 2015, skal jeg hermed afslutte min budgettale, og anbefale, at regionsrådet tiltræder indstillingen.